

4. UNIA EUROPEJSKA – JAK TO DZIAŁA?

➤ Dlaczego zasady funkcjonowania instytucji europejskich nie są proste? Jak Polska może wykorzystać członkostwo w UE w rozwiązywaniu swoich problemów?

NAJWAŻNIEJSZE INSTYTUCJE UNII EUROPEJSKIEJ

Integracja europejska jest próbą połączenia współpracy rządów państw członkowskich (tzw. współpraca międzyrządowa) i funkcjonowania ponadpaństwowych, poza narodowych instytucji i struktur prawnych Unii Europejskich (tzw. uwspólnotwienie niektórych dziedzin). Kraje członkowskie decydują się więc w ramach Unii na oddanie pewnych swoich kompetencji, przynależnych dotąd wyłącznie państwom suwerennym, wspólnym instytucjom działającym na podstawie prawa wspólnotowego.

Nie oznacza to jednak, że państwa te stają się de facto niesuwerenne. W dalszym ciągu zachowują kontrolę nad zakresem uwspólnotwienia i żadne nowe kompetencje nie mogą być przekazane instytucjom Unii bez ich zgody. Ten dwoisty charakter integracji europejskiej – z jednej strony współpraca, z drugiej zasada wspólnotowości – znajduje odzwierciedlenie w konstrukcji najważniejszych instytucji Unii Europejskiej (zob. tabela poniżej) i mechanizmie podejmowania decyzji. Integracja europejska obejmuje wiele obszarów, z których część jest uwspólnotwiona (np. polityka strukturalna i regionalna, wspólna polityka rolna, zewnętrzne stosunki handlowe Unii, polityka ochrony środowiska, standardów ochrony zdrowia, polityka transportowa), a część realizowana na podstawie decyzji międzyrządowych (wspólna polityka zagraniczna, obronna i bezpieczeństwa).

INSTYTUCJE UNII EUROPEJSKIEJ I ICH KOMPETENCJE

Instytucja	Obecny skład i sposób funkcjonowania	Kompetencje
Rada Europejska (European Council)	szeftowie państw lub rządów państw członkowskich oraz przewodniczący Rady Europejskiej, Komisji Europejskiej i wysoki przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa; spotyka się dwa lub trzy razy w roku; podejmuje decyzje poprzez osiągnięcie konsensusu	najwyższa instytucja polityczna UE; wytycza ogólne kierunki rozwoju UE i podejmuje najważniejsze decyzje polityczne, także w sprawie rozszerzenia Unii
Rada Unii Europejskiej (Council of European Union)	przedstawiciele rządów wszystkich państw członkowskich w randze ministrów spraw zagranicznych lub sekretarzy stanu, lub innych, zależnie od przedmiotu obrad; podział głosów w Radzie zależy od potencjału ludnościowego państwa od 3 do 29 (Polska dysponuje 27 głosami); stanowisko przewodniczącego Rady ma charakter rotacyjny i sprawowane jest przez 6 miesięcy przez każde państwo członkowskie (tzw. prezydencja); państwo przewodniczące Radzie UE przewodniczy także Radzie Europejskiej; siedzibą Rady UE jest Bruksela	główny organ decyzyjny i legislacyjny Wspólnot Europejskich; wypracowuje i koordynuje politykę gospodarczą państw członkowskich; podejmuje decyzje na podstawie propozycji przedkładaanych jej przez Komisję Europejską przy konsultacji z Parlamentem; główne decyzje podejmuje kwalifikowaną większością głosów, ale w niektórych sprawach wymagana jest jednomyślność

Instytucja	Obecny skład i sposób funkcjonowania	Kompetencje
Komisja Europejska (European Commission)	organ niezależny od państw członkowskich, odpowiada politycznie przed Parlamentem Europejskim; 28 funkcjonariuszy międzynarodowych (komisarzy) wyznaczanych na okres 5 lat za zgodą Parlamentu przez poszczególne państwa członkowskie (w tym przewodniczący, pierwszy wiceprzewodniczący, wysoki przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, pięciu dodatkowych wiceprzewodniczących i dwudziestu komisarzy); w strukturze Komisji funkcjonują 24 dyrekcje generalne odpowiedzialne za realizację poszczególnych polityk UE; siedzibą Komisji jest Bruksela	główny organ wykonawczy i administracyjny UE; wysuwa projekty większości aktów prawnych Rady Unii Europejskiej (nazywanych rozporządzeniami i dyrektywami); ma prawo wydawania zaleceń i opinii; wydaje także tzw. uchwały nienazwane – rozporządzenia finansowe, raporty, komunikaty itp.; nadzoruje przestrzeganie porozumień i traktatów; negocjuje umowy międzynarodowe
Parlament Europejski (European Parliament)	751 posłów wybieranych przez obywateli Unii w wyborach powszechnych, bezpośrednich i proporcjonalnych na okres 5 lat, od 6 z Luksemburga i Malty do 96 z Niemiec (Polacy wybierają 52 posłów); parlamentarzyści reprezentują ponadnarodowe frakcje polityczne (najliczniejsze to socjaliści i ludowcy, czyli konserwatyści i chadecy); członkowie parlamentu na co dzień pracują w 20 komisjach stałych w Brukseli; tygodniowe sesje plenarne odbywają się raz w miesiącu w Strasburgu	ciało opiniodawczo-doradcze i kontrolne; nie jest organem ściśle ustawodawczym, choć jego kompetencje w tym zakresie systematycznie wzrastają; zatwierdza budżet Unii, posiada inicjatywę ustawodawczą, kontroluje pracę Komisji, którą może też rozwiązać; zatwierdza wnioski o przystąpienie do Unii oraz umowy z państwami pozaunijnymi
Europejski Trybunał Sprawiedliwości (Court of Justice)	28 sędziów oraz 11 adwokatów (rzeczników) generalnych wybieranych po jednym z każdego państwa członkowskiego; ich kadencja trwa 6 lat	najwyższy organ sądowy Unii; orzeka o zgodności aktów prawnych wydawanych przez organy Wspólnot Europejskich (I filar UE) i państw członkowskich z traktatami ustanawiającymi te wspólnoty; rozstrzyga spory między państwami Unii między sobą i krajami stowarzyszonymi; wspomaga go Sąd Pierwszej Instancji
Europejski Bank Centralny (European Central Bank)	dyrektoriat mianowany przez państwa członkowskie na jedną kadencję (od 4 do 8 lat), na czele z prezesem, oraz Rada Naczelna (prezesi banków narodowych państw strefy euro, członkowie zarządu EBC i dyrektoriat) jako najwyższe gremium decyzyjne; siedzibą banku jest Frankfurt nad Menem	określa i realizuje politykę pieniężną Wspólnot Europejskich (I filar UE); emituje euro; centralne banki narodowe są jego instytucjami wykonawczymi

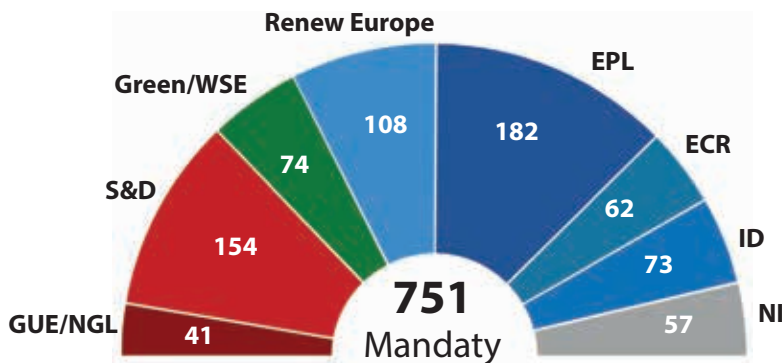
Źródło: Portal Unia Europejska, [dostęp: 11 października 2019], https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_pl

▲ *Czy struktura władz UE oddaje bardziej jej unitarny czy federacyjny charakter? Uzasadnij swoją odpowiedź.*

W Parlamencie Europejskim posłowie zasiadają według przynależności do poszczególnych frakcji politycznych, a nie do narodowych delegacji. Parlament obecnie składa się z siedmiu grup politycznych oraz kilkudziesięciu posłów niezszereżonych. W skład poszczególnych frakcji wchodzi deputowani z ponad stu narodowych partii politycznych.

Grupy polityczne w Parlamencie Europejskim 2019–2024

Posiedzenie inauguracyjne

- **EPL** – Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci)
- **S&D** – Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim
- **Renew Europe** – Grupa Odnówmy Europę
- **Green/WSE** – Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie
- **ID** – Grupa Tożsamość i Demokracja
- **ECR** – Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy
- **GUE/NGL** – Konfederacyjna Grupa Zjednoczonej Lewicy Europejskiej / Nordycka Zielona Lewica
- **NI** – Niezrzeszeni

Źródło: Parlament Europejski, 2.07.2019 [dostęp: 11 października 2019], <https://europarl.europa.eu/election-results-2019/pl/wyniki-wyborow/2019-2024/>

▲ Porównaj skład Parlamentu Europejskiego po wyborach w 2014 i 2019 r. Wskaż na najważniejsze różnice.

UNIJNE FUNDUSZE

Do realizacji polityki Unii służą specjalne fundusze strukturalne i inwestycyjne. Są to:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** – ma na celu wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej UE jako całości oraz niwelowania różnic między poszczególnymi regionami. Środki z funduszu są wykorzystywane m.in. na wsparcie różnych inwestycji, badań naukowych i innowacji oraz pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom;
- **Europejski Fundusz Społeczny (EFS)** – głównym jego celem jest kompensowanie i finansowanie społecznych skutków integracji – fundusz pomaga ludziom przystosować się do nowej sytuacji, choćby poprzez zmianę pracy, przekwalifikowanie zawodowe czy zmianę miejsca zamieszkania, wspiera również ludzi młodych wchodzących na rynek pracy oraz osoby zagrożone ubóstwem;
- **Fundusz Spójności (CF)** – z jego środków współfinansowane są przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz energetyki i transportu w krajach, w których dochód narodowy brutto na jednego mieszkańca jest niższy niż 90 proc. średniej

unijnej. Część pieniędzy przeznaczana jest również na inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej, a zatem działania służące zbliżaniu regionów nadgranicznych oraz przybliżaniu odległych regionów Unii do rozwiniętego centrum (program „Łącząc Europę”). W latach 2014–2020 z Funduszu Spójności skorzystały państwa: Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Estonia, Grecja, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry.

- **Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** – wspiera przekształcania struktury rolnictwa oraz wspomaga rozwój obszarów wiejskich, pozwala wypłacać subwencje i dotacje dla rolników, służy poprawie koniunktury i poziomowi cen na produkty rolne;
- **Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)** – wspiera gospodarkę morską – zrównoważony rozwój rybołówstwa i akwakultury oraz finansuje projekty adresowane do społeczności nadmorskich.

Wszystkimi tymi funduszami zarządzają samodzielnie kraje UE na podstawie umów partnerstwa przygotowanych we współpracy z Komisją Europejską. W ich konsekwencji powstają programy inwestycyjne, za pośrednictwem których wsparcie trafia do poszczególnych regionów i na rzecz konkretnych projektów.

Nieco inne cele mają fundusze strukturalne. Pomoc z funduszy strukturalnych kierowana jest zarówno do osób fizycznych, przedsiębiorstw, jak również do instytucji samorządowych i organizacji non-profit. Z unijnych funduszy można dofinansować maksymalnie 50 proc. kosztów przedsięwzięcia – aby się o nie ubiegać, trzeba dysponować wkładem własnym w wysokości brakującej kwoty (może to być otwarty kredyt).

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE UE

Wieloletnie ramy finansowe (WRF) określają przede wszystkim maksymalne pułapy wydatków, jakie mogą przyjąć budżety roczne UE. Negocjacje w sprawie WRF są prowadzone na posiedzeniach Rady Europejskiej co siedem lat, zanim wygasną obowiązujące ramy. Mimo to do marca 2020 roku liderzy państw nie zdołali wypracować porozumienia w sprawie budżetu na lata 2021–2027. Przedmiotem sporu były tzw. „rabaty” dla pięciu krajów (Danii, Niemiec, Niderlandów, Austrii i Szwecji), które wkładają do unijnego budżetu najmniej pieniędzy w przeliczeniu na procent swojego DNB.

Zgodnie z ostatnią propozycją Komisji Europejskiej, unijny budżet wyniesie 1,094 bln euro, czyli 1,07 proc. dochodu narodowego brutto wszystkich państw członkowskich. To mniej, niż chciała Komisja Europejska i Parlament Europejski. Choć Polska sprzeciwia się budżetowym cięciom, w tej perspektywie finansowej uzyska najprawdopodobniej mniejsze wsparcie finansowe.

BUDŻET UNII EUROPEJSKIEJ

Unijny budżet na rok 2020 wynosi 168,3 mld euro, 1,3 proc. więcej niż w 2019 roku. To mniej więcej 1 proc. dochodu narodowego brutto wszystkich państw członkowskich. Głównymi **źródłami dochodów** są: składka członkowska płacona przez wszystkie kraje członkowskie w wysokości uzależnionej od ich dochodu narodowego (zamożniejsi płacą więcej), cła, opłaty rolne i opłaty wyrównawcze od cukru pobierane od towarów importowanych

Wśród państw UE są takie, które bezpośrednio więcej do nich wpłacają (najwięksi **płatnicy netto** to Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Włochy, Niderlandy) i takie, które więcej z nich otrzymują (najwięksi **beneficjenci** to z kolei Grecja, Polska, Portugalia, Węgry, Rumunia, Hiszpania i Czechy). Na rozwoju państw biedniejszych zyskują jednak także bogatsze, eksportując do nich choćby swoje towary i usługi, korzystając też z ich infrastruktury.

- prawie połowa całego budżetu przeznaczona jest na pobudzenie wzrostu gospodarczego i rozwoju europejskich regionów, w tym także aktywizację zawodową młodzieży;
- 21 proc. tej kwoty zostanie wydane na zapobieżenie zmianom klimatycznym;
- 560 mln euro UE przeznaczy na pomoc Syrii i na programy dla uchodźców w przyjmujących je państwach;
- 2,8 mld euro udało się wygospodarować na wymianę studentów Erasmus +.

Zobowiązania

168

OBYWATELSTWO UNIJNE

Obywatelstwo Unii nie zastępuje obywatelstwa narodowego, lecz je uzupełnia. Oznacza to, że będąc obywatelami UE, wcale nie przestajemy być Polakami i nie tracimy przysługujących z tego tytułu praw. Nie można być obywatelem Unii Europejskiej, jeśli nie jest się obywatelem któregoś z krajów członkowskich. Obywatelstwa Unii nie można zostać pozbawionym ani samemu się go zrzec. Daje ono prawo do:

- głosowania i kandydowania w lokalnych wyborach samorządowych w miejscu zamieszkania i w wyborach do Parlamentu Europejskiego;
- swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Unii, a w związku z tym również zamieszkania, nauki, pracy i podejmowania działalności gospodarczej;
- dostępu do posad państwowych we wszystkich krajach członkowskich UE (z wyjątkiem sprawowania władzy publicznej);
- ochrony ze strony placówek dyplomatycznych wszystkich krajów UE na całym świecie;
- złożenia petycji do Parlamentu Europejskiego lub skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich UE, jeśli uważa, że jego prawa są naruszane przez instytucje lub prawo wspólnotowe.

Europejczycy w umiarkowanym stopniu korzystają z prawa przebywania na terytorium innych państw członkowskich – spośród prawie 500 mln obywateli Unii ok. 1 proc. mieszka poza krajem urodzenia, a jeszcze mniej pracuje w innym państwie. Z prawa do udziału w wyborach samorządowych w innym kraju UE korzysta zaledwie 1 proc. obywateli.

STREFA EURO

1 stycznia 2002 roku dwanaście państw, które spełniło wyśrubowane kryteria ekonomiczne i wyraziło taką chęć (ich rządy lub obywatele w referendum) przyjęło jedną **wspólną walutę – euro**, emitowaną przez Europejski Bank Centralny z siedzibą we Frankfurcie nad Menem. W kolejnych latach do sfery euro dołączyły następne kraje Europy: Słowenia (2007), Cypr i Malta (2008), Słowacja (2009), Estonia (2011), Łotwa (2014), Litwa (2015).

Obecnie strefa euro liczy sobie teraz 19 państw. Po wielkim kryzysie gospodarczym w latach 2008–2009, który dotknął państwa strefy euro bardziej niż pozostałe kraje Unii, chęć wstąpienia do tego „klubu” znacznie zmalała. Szczególnie że państwa spoza strefy cieszą się wyższym wzrostem gospodarczym niż kraje euro. Osłabienie gospodarek państw strefy euro zmusiły Unię do podjęcia stanowczych kroków, czego przykładem może być próba ratowania bankrutującej Grecji przez wprowadzenie drakońskiej polityki oszczędności. Dobrze to ilustruje problem selektywnej integracji: nie można prowadzić wspólnej polityki monetarnej bez wspólnej polityki gospodarczej.

▲ Każdy obywatel Unii Europejskiej (a więc i ty) może skierować do Parlamentu Europejskiego petycję, jeśli uważa, że jego uprawnienia są naruszane przez instytucje unijne lub prawo wspólnotowe. Na zdjęciu: Członkowie organizacji Avaaz przekazują 1 milion podpisów w sprawie ochrony Oceanu Antarktycznego, Bruksela, październik 2018 rok.

Zdaniem wielu autorów Unia Europejska od kilku lat znajduje się w kryzysie egzystencjalnym. Pojawiały się nawet głosy, że proces integracji europejskiej osłabł, a Unia może się załamać pod ciężarem kryzysów, z którymi się zmagają.

Faktem jest, że kryzysy są immanentną cechą procesów integracji. Na każdym etapie integracji w ramach Wspólnot Europejskich (WE) i UE występowały istotne problemy, od których rozwiązania zależała dalsza efektywność przedsięwzięć integracyjnych, w tym przechodzenie do coraz wyższych stadiów integracji. Występują opinie, że proces integracji europejskiej rozwija się od kryzysu do kryzysu (...), które w większym bądź mniejszym stopniu udawało się przezwyciężyć, a niemal po każdym z nich integracja europejska ulegała zacieśnieniu. Uzasadnione jest pytanie: Czy podobnie, jak to miało miejsce w dotychczasowej historii integracji europejskiej, również kryzysy, z którymi obecnie boryka się UE, uda się rozwiązać w takim stopniu, by po poważnym przyhamowaniu w ostatnich latach proces integracji europejskiej mógł się rozwijać, a w dłuższej perspektywie cała Unia wyjdzie z niego silniejsza, bardziej zwarta? (...) Nigdy w dotychczasowej historii integracji w ramach UE nie toczyła się tak intensywna dyskusja dotycząca przyszłości tego procesu, w której tak często, jak w ostatnich latach, formułowane byłyby obawy dotyczące implikacji nieuchronności daleko idącej dezintegracji w ramach Unii czy wręcz jej rozpadu.

Kryzysy w Unii Europejskiej w drugiej dekadzie XXI wieku. Uwarunkowania – przebieg – implikacje, pod red. nauk. Tomasza Kubina, Mieczysława Stolarczyka, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2018, s. 7–9.

Wyjaśnij, o jakich procesach dezintegracji Unii Europejskiej jest mowa w teście powyżej.

(...) Ostatnie cztery lata realizacji polityki pokazały, że UE jest w stanie reagować na nieprzewidziane okoliczności, znajdować wspólne rozwiązania i współpracować w celu osiągnięcia rzeczywistych wyników. Nie wszystkie działania zostały zakończone. Sytuacja nadal jest niestabilna, o czym świadczy niedawny wzrost liczby osób, które przybyły przez szlak wschodniośroziemnomorski, oraz wznowione działania wojenne w północno-wschodniej części Syrii, które stanowią dodatkowe zagrożenie dla stabilności całego regionu. Nie daje to powodów do zadowolenia. Obecnie istnieją jednak odpowiednie podstawy, by zakończyć prace nad stworzeniem solidnego i skutecznego europejskiego systemu migracji i azylu, z poszanowaniem solidarności i odpowiedzialności oraz z zapewnieniem osiągnięcia rezultatów.

Komunikat Komisji Europejskiej z 16 października 2019 r. do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady, Sprawozdanie z postępów w realizacji Europejskiego programu w zakresie migracji

DYLEMATY UNII EUROPEJSKIEJ

- Czy Unia ma być ponadpaństwową federacją, przejmującą pewne atrybuty suwerenności, czy też luźniejszym związkiem 28 państw, honorującym ich suwerenność? Czy może i powinien powstać europejski rząd?
- Czy Unia powinna się rozszerzać na pozostałe państwa południa i wschodu Europy, czy też pozostać w obecnym składzie? Czy ostatecznie granice Unii Europejskiej powinny pokrywać się z naturalnymi granicami Europy?
- Czy kraje strefy euro powinny wiązać się coraz ściślej ze sobą, nie oglądając się na te, które nie chcą zrezygnować z własnej waluty i samodzielnej polityki gospodarczej? Czy powinna powstać Unia dwóch prędkości?
- Czy Unia powinna wydawać swoje fundusze w większej mierze na rozwój nowoczesnych technologii, by dorównać na tym polu USA, czy też na wyrównanie poziomu życia w krajach członkowskich? Czy Unia może pogodzić politykę innowacyjną z polityką spójności?
- Czy instytucje unijne powinny stać na straży standardów demokratycznych w państwach członkowskich, a nawet uzależniać od ich przestrzegania dostęp do unijnych funduszy, czy też nie mają do tego mandatu? Czy Unia może chronić obywateli państw członkowskich przed ich autorytarnymi rządami?
- Czy Unia powinna utrzymywać szczególnie bliskie relacje z USA nawet wtedy, kiedy zachodzi oczywisty konflikt interesów? Czy w globalnej gospodarce Unia i USA powinny być wobec siebie bardziej partnerami czy konkurentami?
- Czy unijna polityka wobec pozostałych mocarstw światowych, Chin i Rosji, powinna być uzależniona od tego, czy władze tych państw przestrzegają praw człowieka wobec własnych obywateli i jak rozwiązują konflikty z sąsiadami? Jaki może być wkład Unii do utrzymania ładu na świecie?

- Przeczytaj samodzielnie tekst w ramce powyżej. Jak sądzisz, przed jakim ważnym dylematem stoi dziś jeszcze Unia? Przygotuj się do rozmowy na ten temat.
- Czy słyszałeś/słyszałaś o Transatlantyckim Partnerstwie w dziedzinie Handlu i Inwestycji (ang. *Transatlantic Trade and Investment Partnership*, TTIP), którego celem było utworzenie strefy wolnocłowej między USA i UE? Dlaczego rozmowy na ten temat zostały przerwane?

Z Ż Y C I A W Z I Ę T E

Przeczytajcie fragment listu Polaka, który od kilkunastu lat mieszka w Wielkiej Brytanii. Co dla niego oznacza *brexit*?

Czy obawiam się praktycznych konsekwencji? Nieszczególnie. Praca w sektorze finansowym przypuszczalnie zagwarantuje mi długoterminowo status imigranta „pożądanego”, w odróżnieniu od imigrantów „niepożądanych”, takich jak pielęgniarze, położne czy nauczyciele. (...)

Problemów nie przewiduję; historia pokazuje, że rdzeń londyńskiej gospodarki, banki inwestycyjne, fundusze hedgingowe i wszelkiej maści pośrednicy finansowi mają niebywałą zdolność do adaptacji, a więc i moja praca powinna być w miarę bezpieczna. (...) Współczuję natomiast moim brytyjskim przyjaciółom, znajomym i kolegom z pracy, którzy

wszyscy głosowali za pozostaniem w Unii i spędzili ostatnie trzy lata przeprasząc mnie za wybór ich rodaków. Współczuję Szkocji, w której studiowałem, a która zagłosowała w 2014 roku za pozostaniem w Zjednoczonym Królestwie głównie dlatego, że opuszczenie go oznaczałoby automatycznie wyjście z Unii Europejskiej. Współczuję też ubogim, często niewykształconym mieszkańcom nielondyńskiej Anglii i Walii, którzy zostali oszukani przez szarlatanów w rodzaju Nigela Farage'a i wykorzystani przez kilku miliarderów nadzorujących przekaz medialny poczytnych tabloidów. Koniec końców, to oni najdotkliwiej odczują konsekwencje wydarzeń, które dzisiaj świętują.

Antoni Otfinowski, *Brexit, czyli z której strony nie spojrzeć jest gorzej. List Polaka z Londynu*, 3.02.2020 [dostęp: 10.02.2020], <https://oko.press/brexit-czyli-z-ktorej-strony-nie-spojrzec-jest-gorzej-list-polaka-z-londynu/>

- Przedstaw, jak doszło do wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej.
- Czy zgadzasz się ze zdaniem autora listu, że niezamożni i słabiej wykształceni mieszkańcy Anglii i Walii zostali oszukani przez polityków? Jak teraz wygląda ich sytuacja? Jakie są nastroje wśród pozostałych obywateli Wielkiej Brytanii, a jakie wśród Polaków?

S Ł O W N I C Z E K O B Y W A T E L S K I

OBYWATELSTWO UNIJNE – obywatelem Unii Europejskiej jest każda osoba, która ma obywatelstwo jednego z krajów członkowskich. Nie zastępuje ono obywatelstwa krajowego, tylko je uzupełnia. Obywatele UE mają prawo poruszania się i przebywania na terytorium Unii, głosowania i kandydo-

wania w wyborach lokalnych oraz do Parlamentu Europejskiego, a także prawo do opieki dyplomatycznej i konsularnej ze strony placówek innych państw Wspólnoty (jeśli w danym kraju nie ma ambasady ani konsulatu ich kraju).

SPRAWDŹ SIĘ SAM/SAMA!

- ✓ Jak sądzisz, która instytucja unijna najbardziej przypomina rząd? Czym ona różni się od rządu krajowego?
- ✓ Jakie grupy polityczne funkcjonują obecnie w Parlamencie Europejskim? Wskaż grupy, do których należą polscy europosłowie.
- ✓ Kto posiada obywatelstwo unijne? Jak się je nabywa?
- ✓ Czy wiesz, które kraje nie wprowadziły euro? Wyjaśnij, dlaczego.
- ✓ Wymień przynajmniej trzy kraje członkowskie UE, które mogą korzystać z Funduszu Spójności.